ഈശാവാസ്യോപനിഷദ്

(അർത്ഥസഹിതം)

ഈശാവാസ്യ ഉപനിഷദ്

(അർഥസഹിതം)

ഉള്ളടക്കം

ശാന്തിമന്ത്രം

ഓം പൂർണമദഃ പൂർണമിദം
പൂർണാത് പൂർണമുദച്യതേ
പൂർണസ്യ പൂർണമാദായ
പൂർണമേവാവശിഷ്യതേ

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഓം ദൃശ്യമായ ഈ പ്രപഞ്ചം പൂർണ്ണമാണ് (അനന്തമാണ്). അദൃശ്യമായ ബ്രഹ്മവും പൂർണ്ണമാണ് (അനന്തമാണ്). അദൃശ്യമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്ന് ദൃശ്യമായ ഈ പ്രപഞ്ചം ഉദ്ഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞാലും അത് (അദൃശ്യമായ ബ്രഹ്മം) പൂർണ്ണമായിത്തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു.

ഈശോപനിഷത് (അർഥസഹിതം)

ഓം ഈശാ വാസ്യമിദം സർവം
യത്കിഞ്ച ജഗത്യാം ജഗത്
തേന ത്യക്തേന ഭുഞ്ജീഥാ
മാ ഗൃധഃ കസ്യസ്വിദ്ധനം 1

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള ചരാചരങ്ങളെല്ലാം ഈശ്വരനാൽ മറയ്ക്കപ്പെടേണ്ടതാണ് (സർവ്വവും ഈശ്വരമയമായി കാണേണ്ടതാണ്). ആ ത്യാഗത്താൽ (മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം സർവ്വവും ഈശ്വരനായി കാണുന്നവൻ എല്ലാ കാമനകളെയും ത്യജിച്ചിട്ട്) ആത്മാവിനെ പാലിക്കേണ്ടതാണ്. മറ്റാരുടെയും ധനത്തെ ആഗ്രഹിക്കുവാനും പാടില്ല.

കുർവന്നേവേഹ കർമാണി
ജിജീവിഷേച്ഛതം സമാഃ
ഏവം ത്വയി നാന്യഥേതോഽസ്തി
ന കർമ ലിപ്യതേ നരേ 2

ഈ ലോകത്തിൽ കർമ്മങ്ങൾ (സ്വധർമ്മം) ചെയ്തുകൊണ്ട് തന്നെ പരമാവധി പുരുഷായുസ്സായ നൂറു വർഷം ജീവിക്കാനിച്ഛിക്കേണ്ടതാണ്. ഇപ്രകാരം സ്വധർമ്മമനുഷ്ഠിച്ച് ജീവിച്ചാൽ അയാളെ കർമ്മമാലിന്യം ബാധിക്കുകയില്ല. കർമ്മബന്ധനമൊഴിവാക്കാന് ഇതല്ലാതെ വേറെ മാർഗ്ഗമില്ല.

അസുര്യാ നാമ തേ ലോകാ
അന്ധേന തമസാഽഽവൃതാഃ
താംസ്തേ പ്രേത്യാഭിഗച്ഛന്തി
യേ കേ ചാത്മഹനോ ജനാഃ 3

സ്വന്തം ആത്മാവിനെ ഹനിക്കുന്നവർ മരിച്ച ശേഷം സൂര്യനില്ലാത്തതും (അഥവാ ആസുരികവും), അന്ധകാരത്താലവൃതവുമായ ലോകങ്ങളെ പ്രാപിക്കുന്നു.

അനേജദേകം മനസോ ജവീയോ
നൈനദ്ദേവാ ആപ്നുവൻ പൂർവമർഷത്
തദ്ധാവതോഽന്യാനത്യേതി

തിഷ്ഠത്തസ്മിന്നപോ മാതരിശ്വാ ദധാതി 4

അത് (ആ ബ്രഹ്മതത്വം) മാറ്റമില്ലാത്തതും, ഏകവും, മനസ്സിനെക്കാൾ വേഗതയുള്ളതുമാകുന്നു. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കതിനെ ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അത് അവയെ എപ്പോഴും അതിവർത്തിച്ച് നിൽക്കുന്നു. നിന്നനിലയ്ക്കു നിന്നുകൊണ്ട് അത് ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മനസ്സിനെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും അതിഗമിക്കുന്നു. അതിനെ ആധാരമാക്കി വായു എല്ലാ പ്രാണികളെയും നിലനിർത്തുന്നു.

തദേജതി തന്നൈജതി
തദ്ദൂരേ തദ്വന്തികേ
തദന്തരസ്യ സർവസ്യ
തദു സർവസ്യാസ്യ ബാഹ്യതഃ 5

അത് (ആ ആത്മതത്വം) ചലിക്കുന്നു; അത് ചലിക്കുന്നുമില്ല. അത് ദൂരെയാണ്; അത് അടുത്തുമാണ്. അത് സകലതിന്റെയും ഉള്ളിലുണ്ട്. അത് ഇതിന്റെയെല്ലാം പുറമെയും ഉണ്ട്.

യസ്തു സർവാണി ഭൂതാനി
ആത്മന്യേവാനുപശ്യതി
സർവഭൂതേഷു ചാത്മാനം
തതോ ന വിജുഗുപ്സതേ 6

യാതൊരുവൻ സകലചരാചരങ്ങളെയും തന്നിലും (ആത്മാവിലും), സകലചരാചരങ്ങളിലും തന്നെയും കാണുന്നുവോ അവൻ ആ പ്രാണികളെയൊന്നും വെറുക്കുന്നില്ല.

യസ്മിൻ സർവാണി ഭൂതാനി
ആത്മൈവാഭൂദ്വിജാനതഃ
തത്ര കോ മോഹഃ കഃ ശോക
ഏകത്വമനുപശ്യതഃ 7

യാതൊരുവനിലാണോ എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളും ജ്ഞാനിയുടെ ആത്മാവായി ഭവിച്ചിരിക്കുന്നത്, ഏകത്വത്തെ ദർശിക്കുന്ന അയാൾക്ക് പിന്നെ മോഹമോ, ശോകമോ എങ്ങനെയുണ്ടാകും.

സ പര്യഗാച്ഛുക്രമകായമവ്രണ-
മസ്നാവിരം ശുദ്ധമപാപവിദ്ധം
കവിർമനീഷീ പരിഭൂഃ സ്വയംഭൂ-
ർയഥാതഥ്യതോƒർഥാൻ
വ്യദധാച്ഛാശ്വതീഭ്യഃ സമാഭ്യഃ 8

അത് (ആ ആത്മാവ്) സർവവ്യാപിയും, തേജോമയവും, ശരീരമില്ലാത്തതും, മുറിവില്ലാത്തതും, ഞരമ്പുകളില്ലാത്തതും, നിർമലവും, പാപമില്ലാത്തതും, സർവ്വസാക്ഷിയും, മനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതും, സർവ്വാതീതവും, നിരാശ്രയനായി വർത്തിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ആ ആത്മാവ് ശാശ്വതരായ പ്രജാപതിമാർക്ക് അവരവരുടെ പ്രവൃത്തികൾ വേണ്ടപോലെ വിഭജിച്ചുകൊടുത്തു.

അന്ധം തമഃ പ്രവിശന്തി
യേƒവിദ്യാമുപാസതേ
തതോ ഭൂയ ഇവ തേ തമോ
യ ഉ വിദ്യായാം രതാഃ 9

അവിദ്യയെ (വിദ്യയല്ലാത്ത കർമ്മത്തിനെ) ഉപാസിക്കുന്നവർ അന്ധമായ ഇരുട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. വിദ്യയിൽതന്നെ (ദേവതാദി ജ്ഞാനത്തിൽ) തല്പരരായവർ അതിനേക്കാൾ കൂടിയ ഇരുട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

അന്യദേവാഹുർവിദ്യയാ
അന്യദാഹുരവിദ്യയാ
ഇതി ശുശ്രുമ ധീരാണാം
യേ നസ്തദ്വിചചക്ഷിരേ 10

വിദ്യയുടെയും അവിദ്യയുടെയും (ദേവതാദിജ്ഞാന ത്തിന്റെയും കർമ്മാനുഷ്ഠാനത്തിന്റെയും) ഫലം വേറെവേറെയാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാര മാണ് ഇത് വ്യാഖ്യാനിച്ചുതന്ന ജ്ഞാനികളിൽ നിന്ന് ഞങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുള്ളത്.

വിദ്യാം ചാവിദ്യാം ച
യസ്തദ്വേദോഭയം സഹ
അവിദ്യയാ മൃത്യും തീർത്വാ
വിദ്യയാഽമൃതമശ്നുതേ 11

വിദ്യയെയും അവിദ്യയെയും ഒരുമിച്ച ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നറിയുന്നവൻ അവിദ്യകൊണ്ട് മരണത്തെ ജയിച്ചിട്ട് വിദ്യകൊണ്ട് അമൃതത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

അന്ധം തമഃ പ്രവിശന്തി
യേ$\neq$സംഭൂതിമുപാസതേ
തതോ ഭൂയ ഇവ തേ തമോ
യ ഉ സംഭൂത്യാം രതാഃ 12

അവ്യക്തത്തിനെ (പ്രകൃതിയെ) ഉപാസിക്കുന്നവർ അന്ധമായ ഇരുട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. വ്യക്തത്തിൽ (ഹിരണ്യഗർഭോപാസനയിൽ) മാത്രം തല്പരരായവർ അതിനേക്കാൾ കൂടിയ ഇരുട്ടിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

അന്യദേവാഹുഃ സംഭവാദ്
അന്യദാഹുരസംഭവാത്
ഇതി ശുശ്രുമ ധീരാണാം
യേ നസ്തദ്വിചചക്ഷിരേ 13

അവ്യക്തത്തിന്റെയും വ്യക്തത്തിന്റെയും ഉപാസനകളുടെ ഫലം വേറെവേറെയാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇപ്രകാരമാണ് ഇത് വ്യാഖ്യാനിച്ചു തന്ന ജ്ഞാനികളിൽ നിന്ന് ഞങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുള്ളത്.

സംഭൂതിം ച വിനാശം ച
യസ്തദ്വേദോഭയം സഹ
വിനാശേന മൃത്യും തീർത്വാ
സംഭൂത്യാfമൃതമശ്നുതേ 14

അവ്യക്തത്തിന്റെയും വ്യക്തത്തിന്റെയും ഉപാസനകൾ ഒരുമിച്ചു ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നറിയുന്നവൻ അവ്യക്തോപാസന കൊണ്ട് മരണത്തെ ജയിച്ചിട്ട് വ്യക്തോപാസന കൊണ്ട് അമൃതത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു.

ഹിരണ്മയേന പാത്രേണ
സത്യസ്യാപിഹിതം മുഖം
തത്ത്വം പൂഷന്നപാവൃണു
സത്യധർമായ ദൃഷ്ടയേ 15

സ്വർണ്ണമയമായ പാത്രത്താൽ (ജ്യോതിമയമായ ആവരണത്താൽ) സത്യത്തിന്റെ മുഖം (സത്യ സ്വരൂപവും ആദിത്യമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതുമായ ബ്രഹ്മത്തിലേക്കുള്ള) പ്രവേശന ദ്വാരം മൂടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹേ ആദിത്യാ, ശരിയായ ധർമ്മത്തെ പാലിക്കുന്ന എനിക്ക് അങ്ങയെ കാണുന്നതിനായി ഈ മൂടിയെ മാറ്റിത്തന്നാലും.

പൂഷന്നേകർഷേ യമ സൂര്യ പ്രാജാപത്യ
വ്യൂഹ രശ്മീൻ സമൂഹ തേജഃ
യത്തേ രൂപം കല്യാണതമം തത്തേ പശ്യാമി
യോƒസാവസൗ പുരുഷഃ സോƒഹമസ്മി 16

ലോകത്തെ പോഷിപ്പിക്കുന്നവനും, ഏകനായി ഗമിക്കുന്നവനും, സർവ്വനിയന്താവും, പ്രജാപതി യുടെ പുത്രനുമായ ഹേ സൂര്യാ, അവിടുത്തെ രശ്മികളെ ഒരുമിച്ചുചേർത്ത് മാറ്റി നിർത്തിയാലും. തേജോമയവും അതിശോഭനവുമായ അവിടുത്തെ രൂപം ഞാൻ കാണട്ടെ. ആദിത്യമണ്ഡലത്തി ലിരിക്കുന്ന ആ പുരുഷൻ ഞാൻ തന്നെയാണ്.

വായുരനിലമമൃതമഥേദം ഭസ്മാന്തം ശരീരം
ഓം ക്രതോ സ്മര കൃതം സ്മര
ക്രതോ സ്മര കൃതം സ്മര 17

മരിക്കുവാൻ പോകുന്ന എന്റെ പ്രാണവായു അനശ്വരനായ വായുദേവതയെ പ്രാപിക്കട്ടെ. പിന്നീട് ഈ സ്ഥൂലശരീരം ഭസ്മമായിത്തീരട്ടെ. ഓങ്കാരസ്വരൂപനും സങ്കല്പാത്മകനുമായ ഹേ അഗ്നേ, എന്റെ പ്രവൃത്തികളെ സ്മരിച്ചാലും, ചെയ്തിട്ടുള്ളതിനെ സ്മരിച്ചാലും.

അഗ്നേ നയ സുപഥാ രായേ അസ്മാൻ
വിശ്വാനി ദേവ വയുനാനി വിദ്വാൻ
യുയോധ്യസ്മജ്ജുഹുരാണമേനോ
ഭൂയിഷ്ഠാം തേ നമ ഉക്തിം വിധേമ 18

ഹേ അഗ്നിദേവാ, എല്ലാ കർമ്മങ്ങളെയും ജ്ഞാനങ്ങളെയും അറിയുന്ന അവിടുന്ന് കർമ്മഫലങ്ങളെ അനുഭവിക്കുന്നതിനായി എന്നെ നല്ല വഴിയിലൂടെ കൊണ്ടുപോയാലും. കുടിലമായ പാപത്തെ എന്നിൽ നിന്ന് നീക്കിയാലും. അങ്ങേയ്ക്കു വളരെ നമസ്കാരവചനങ്ങൾ പറയാം.

ഇതി ഈശോപനിഷത്

ഓം പൂർണമദഃ പൂർണമിദം പൂർണാത് പൂർണമുദച്യതേ
പൂർണസ്യ പൂർണമാദായ പൂർണമേവാവശിഷ്യതേ

ഓം ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ ശാന്തിഃ

ഈശാവാസ്യോപനിഷദ്
ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ തർജ്ജമ

ഈശൻ ജഗത്തിലെല്ലാമാ-
വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നീ
ചരിക്ക മുക്തനായാശി
ക്കരുതാരുടെയും ധനം.

അല്ലെങ്കിലന്ത്യം വരെയും
കർമ്മം ചെയ്തിങ്ങസങ്ഗനായ്
ഇരിക്കുകയിതല്ലാതി-
ല്ലൊന്നും നരനു ചെയ്തിടാൻ.

ആസുരം ലോകമൊന്നുണ്ട്
കുരിരുട്ടാലതാവൃതം
മോഹമാർന്നാത്മഹന്താക്കൾ
പോകുന്നു മൃതരായതിൽ.

ഇളകാതേകമായേറ്റം
ജിതമാനസവേഗമായ്
മുന്നിലാമതിലെത്താതെ
നിന്നുപോയിന്ദ്രിയാവലി.

അതു നില്ക്കുന്നു പോകുന്നി-
തോട്ടുമന്യത്തിനപ്പുറം
അതിൻ പ്രാണസ്പന്ദനത്തി-
ന്നധീനം സർവകർമ്മവും.

അതു ലോലമതലോല-
മതു ദൂരമതന്തികം
അതു സർവ്വാന്തരമതു
സർവത്തിന്നും പുറത്തുമാം.

സർവഭൂതവുമാത്മാവി-
ലാത്മാവിനെയുമങ്ങനെ
സർവഭൂതത്തിലും കാണു-
മവനെന്തുള്ളു നിന്ദ്യമായ്?

തന്നിൽ നിന്നന്യമല്ലാതെ-
യെന്നു കാണുന്നു സർവവും
അന്നേതു മോഹമന്നേതു
ശോകമെകത്വദൃക്കിന്?

പങ്കമറ്റംഗമില്ലാതെ
പരിപാവനമായ് സദാ
മനസ്സിന്മനമായ് തന്നിൽ
തനിയേ പ്രോല്ലസിച്ചിടും.

അറിവാൽ നിറവാർന്നെല്ലാ-
മറിയും പരദൈവതം
പകുത്തു വെവ്വേറായ് നൽകീ
മുൻപോലി വിശ്വമൊക്കെയും.

അവിദ്യയെയുപാസിക്കു-
ന്നവരന്ധതമസ്സിലും
പോകുന്നു വിദ്യാരതര-
ങ്ങതേക്കാൾ കൂരിരുട്ടിലും.

അവിദ്യകൊണ്ടുള്ളതന്യാ
വിദ്യകൊണ്ടുള്ളതന്യമാം
എന്നു കേൾക്കുന്നിതോതുന്ന
പണ്ഡിതന്മാരിൽനിന്നു നാം.

വിദ്യാവിദ്യകൾ രണ്ടും ക-
ണ്ടറിഞ്ഞവരവിദ്യയാൽ
മൃത്യുവെത്തരണം ചെയ്തു
വിദ്യയാലമൃതാർന്നിടും.

അസംഭൂതിയെയാരാധി-
പ്പവരന്ധതമനസ്സിലും
പോകുന്നു സംഭൂതിരത-
രതേക്കാൾ കൂരിരുട്ടിലും.

സംഭ്രൂതികൊണ്ടുള്ളതന്യ-
മസംഭ്രൂതിജമന്യമാം
എന്നു കേൾക്കുന്നിതോതുന്ന
പണ്ഡിതന്മാരിൽനിന്നു നാം.

വിനാശംകൊണ്ടു മൃതിയെ-
ക്കടന്നമൃതമാം പദം
സംഭ്രൂതികൊണ്ടു സം പ്രാപി-
ക്കുന്നു രണ്ടുമറിഞ്ഞവർ.

മൂടപ്പെടുന്നു പൊൻപാത്രം-
കൊണ്ടു സത്യമതിൻ മുഖം
തുറക്കുകതു നീ പൂഷൻ!
സത്യധർമ്മനു കാണുവാൻ.

പിറന്നാദിയിൽ നിന്നേക-
നായി വന്നിങ്ങു സൃഷ്ടിയും
സ്ഥിതിയും നാശവും ചെയ്യും
സൂര്യ! മാറ്റുക രശ്മിയെ.

അടക്കുകിങ്ങു കാണ്മാനായ്
നിൻ കല്ല്യാണകളേബരം
കണ്ടുകൂടാത്തതായ് കണ്ണു-
കൊണ്ടു കാണപ്പെടുന്നതായ്.

നിന്നിൽ നിൽക്കുന്ന പുരുഷാ-
കൃതിയേതാണതാണു ഞാൻ;
പ്രാണൻ പോമന്തരാത്മാവില്;
പിൻപു നീറാകുമീയുടൽ.

ഓമെന്നു നീ സ്മരിക്കാത്മൻ!
കൃതം സർവ്വം സ്മരിക്കുക
അഗ്നേ! ഗതിക്കായ് വിടുക
സന്മാർഗ്ഗത്തുടെ ഞങ്ങളെ.

ചെയ്യും കർമ്മങ്ങളെല്ലാവു-
മറിഞ്ഞീടുന്ന ദേവ! നീ
വഞ്ചനം ചെയ്യുമേനസ്സു
ഞങ്ങളിൽ നിന്നു മാറ്റുക.
അങ്ങേയ്ക്കു ഞങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു
നമോവാകം മഹത്തരം.